

**Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер мен қазақстандық әуе кемелерін бақылауды жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы**

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 2 желтоқсандағы № 759 қаулысы.

Ескерту. Тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 28.10.2019 № 804 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

"Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 55-бабының 12-1) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 08.07.2026 № 589 (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Қоса беріліп отырған Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер мен қазақстандық әуе кемелерін бақылауды жүзеге асыру қағидалары бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 28.10.2019 № 804 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының  
Премьер-Министрі

Б.Сағынтаев

Қазақстан Республикасы  
Үкіметінің  
2016 жылғы 2 желтоқсандағы  
№ 759 қаулысымен  
бекітілген

**Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер мен қазақстандық әуе кемелерін бақылауды жүзеге асыру қағидалары**

Ескерту. Қағида жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 28.10.2019 № 804 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

## 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер мен қазақстандық әуе кемелерін бақылауды жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы туралы" Қазақстан Республикасының Заңы (бұдан әрі – Заң) 55-бабының 12-1) тармақшасына сәйкес әзірленді және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер (бұдан әрі – кемелер) мен қазақстандық әуе кемелеріне (бұдан әрі – әуе кемелері) Қазақстан Республикасының Үкіметі 2016 жылғы 2 желтоқсандағы № 760 қаулысымен бекітілген Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық және шетелдік кемелер мен қазақстандық әуе кемелерінің Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын бірнеше рет кесіп өтуіне рұқсаттар беру қағидаларына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі (бұдан әрі – Шекара қызметі) берген Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын бірнеше рет кесіп өтуге рұқсаттардың (бұдан әрі – рұқсат) шарттарын көрсетілген кемелердің сақтауы бөлігінде ғана бақылауды жүзеге асыру тәртібін айқындайды.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 08.07.2026 № 589 (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Рұқсат алған кемелерге қатысты бақылауды Шекара қызметі жүзеге асырады.

Рұқсат алған әуе кемелеріне қатысты бақылауды Шекара қызметі Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерімен бірлесіп жүзеге асырады.

Заңның 70-бабы 1-тармағының 1) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Әуе қорғанысы күштері Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын әуе кеңістігінде күзету кезінде Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын кесіп өту тәртібінің сақталуын бақылауды жүзеге асырады.

3. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған кемелер және әуе кемелері тасымалдайтын жолаушылар дара кәсіпкер немесе заңды тұлға, филиал, өкілдік ұсынатын жолаушылар тізіміне сәйкес бақылаудан өтеді, оған Шекара қызметінің лауазымды адамы бақылаудан өткені туралы белгі қояды.

4. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған кемелер мен әуе

кемелерімен тасымалданатын жүктер мен тауарлар Қазақстан Республикасының аумағына Еуразиялық экономикалық одақтың және Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес әкелінеді.

Қазақстан Республикасының аумағына Еуразиялық экономикалық одақтың және Қазақстан Республикасының кеден заңнамасының талаптары сақтала отырып әкелінген жүктер мен тауарларды Қазақстан Республикасының аумағынан Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне өткізу кедендік бақылаусыз жүзеге асырылады.

## **2-тарау. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған кемелерді бақылауды жүзеге асыру тәртібі**

5. Кеме порттан (орналасу пунктінен), теңіздегі өткізу пунктінен немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу жүзеге асырылатын өзге де орыннан Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне шығар алдында, бірақ оған дейін кемінде төрт сағат қалғанда, кемені Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне шығаруды жоспарлайтын дара кәсіпкер немесе заңды тұлға, филиал, өкілдік немесе кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) жауапкершілік учаскесінде порт (орналасу пункті), теңіздегі өткізу пункті немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізетін өзге де орын орналасқан Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесіне кеменің шығуға әзір екені туралы кез келген байланыс құралдары арқылы ауызша хабар береді және рұқсат беруге құжаттарды тапсырған кезде мәлімделген жүру жолы өзгерген жағдайда, кеменің жүру маршрутын нақтылайды.

**Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

6. Шекара қызметінің лауазымды адамдары кемеге келгеннен кейін кемені қадағалауды және қарап-тексеруді ұйымдастырады. Кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) Шекара қызметінің лауазымды адамдарына рұқсатты, Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің бастығы куәландырған кеме экипажының құрамын, кеме жолаушыларының тізімін және кеме экипажының мүшелері мен жолаушылардың жеке басын куәландыратын құжаттарды ұсынады. Шекара қызметінің лауазымды адамдары құжаттарды ондағы мәліметтердің дұрыстығы мен олардың дұрыс ресімделуі тұрғысынан тексеріп, оларды кеменің капитанына (капитанның вахталық көмекшісіне) қайтарады.

**Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

7. Шекара қызметінің лауазымды адамдары мынадай құжаттардың да бар-жоғын тексереді:

1) кемеңің Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туын көтеріп жүзу құқығы туралы куәлігінің немесе шет мемлекеттің туын көтеріп жүзетін кемеңің Каспий теңізінің қазақстандық секторында пайдалануға рұқсат;

2) кеме журналы;

3) кемеңің жабдықталу мен жарақталу қауіпсіздігі туралы куәлігі.

**Ескерту. 7-тармаққа орыс тіліндегі мәтініне өзгеріс енгізілді, қазақ тіліндегі мәтін өзгермейді - ҚР Үкіметінің 08.07.2026 № 589 (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

8. Шекара қызметінің лауазымды адамдары кемеңің капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) мен экипажы мүшелеріне ауызша сұрау жүргізеді, сондай-ақ капитанмен (капитанның вахталық көмекшісімен) бірлесіп, кемеңің қарап-тексеруді жүргізеді.

9. Бақылау аяқталғаннан кейін Шекара қызметінің лауазымды адамы рұқсатқа белгілер қояды. Шекара қызметінің лауазымды адамы жүргізілген іс-шаралардың нәтижелері туралы Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесіне байланыс құралдары арқылы ақпарат береді.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

10. Кемелердің Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне шығуы Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің лауазымды адамдары кемеде бақылауды аяқтағаннан кейін порттан (орналасу пунктінен), теңіздегі өткізу пунктінен немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өтетін өзге де орыннан жүзеге асырылады.

Кемеңің Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне шығаруды Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің бастығы куәландырған кеме экипажының құрамына кіретін адамдар жүзеге асырады.

**Ескерту. 10-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

11. Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігінде болған кезде рұқсатқа сәйкес мынадай талаптар орындалады:

1) кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесімен үнемі радиобайланыста болады, кеме тұрған географиялық координаталарды көрсете отырып, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын кесіп өтудің әр фактісі туралы хабардар етеді және ол туралы кеме журналына жазба жүргізеді;

2) кеменің орналасқан жері туралы ақпаратты үнемі автоматты түрде беруді қамтамасыз ететін техникалық бақылау құралдары істен шыққан кезде кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) ақау себептері туралы Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесіне хабарлайды.

Кеменің орналасқан жері туралы ақпаратты үнемі автоматты түрде беруді қамтамасыз ететін техникалық бақылау құралдарының істен шығуына әкелген себептерді төрт сағат ішінде жою мүмкін болмаған жағдайда, кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) бұл туралы Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесін хабардар етеді және ақауды жою үшін портқа (орналасу пунктіне), теңіздегі өткізу пунктіне немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу жүзеге асырылатын өзге де орынға қайта оралады;

3) Шекара қызметі лауазымды адамдарының талабы бойынша кеменің капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) кеменің орналасқан жеріне қатысты ақпаратты және кеменің Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын бірнеше рет кесіп өтуіне байланысты басқа да қажетті ақпаратты ұсынады.

**Ескерту. 11-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

12. Кеме Қазақстан Республикасының портына (орналасу пунктіне), теңіздегі өткізу пунктіне немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу жүзеге асырылатын өзге де орынға келерге дейін кемінде төрт сағат қалғанда кемені басқаратын жеке кәсіпкер немесе заңды тұлға, филиал, өкілдік немесе кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) бұл туралы Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесіне кез келген байланыс құралдары арқылы ауызша хабар береді. Шекара қызметінің лауазымды адамдары портқа (орналасу пунктіне), теңіздегі өткізу пунктіне немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу жүзеге асырылатын өзге де орынға келіп, кемені қадағалауды ұйымдастырады, осы Қағидалардың 6 және 7-тармақтарында көрсетілген құжаттарды тексеруді, кемені қарап-тексеруді, кеме экипажы мүшелерінің түсірілуін қадағалауды жүзеге асырады, кеме капитаны (капитанның вахталық көмекшісі) мен экипажы мүшелеріне ауызша сұрау жүргізеді.

**Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

13. Кемеден экипаж мүшелерін, адамдарды түсіру, кез келген жүктер мен тауарларды түсіру (тиеу) Шекара қызметінің бақылауы аяқталғаннан кейін жүзеге асырылады. Бақылау аяқталған соң Шекара қызметінің лауазымды адамы рұқсатқа

кеменің портқа (орналасу пунктіне), теңіздегі өткізу пунктіне немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу жүзеге асырылатын өзге де орынға келуі туралы белгі қояды.

**3-тарау. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға және жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды қамтамасыз етуге тартылған қазақстандық әуе кемелерін бақылауды жүзеге асыру тәртібі**

14. Шекара қызметінің лауазымды адамдары әуе кемесіне келгеннен кейін әуе кемесін қадағалауды және қарап-тексеруді ұйымдастырады. Әуе кемесінің командирі (ұшу экипажының мүшесі) Шекара қызметінің лауазымды адамдарына рұқсатты, Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің бастығы куәландырған әуе кемесі экипажының құрамын, кеме жолаушыларының тізімін және әуе кемесі экипажының мүшелері мен жолаушылардың жеке басын куәландыратын құжаттарды ұсынады.

Шекара қызметінің лауазымды адамдары құжаттарды ондағы мәліметтердің дұрыстығы және олардың дұрыс ресімделуі тұрғысынан тексеріп, оларды әуе кемесінің командиріне (ұшу экипажының мүшесіне) қайтарады.

**Ескерту. 14-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

15. Шекара қызметінің лауазымды адамдары әуе кемесінің командирі мен экипажы мүшелеріне ауызша сұрау жүргізеді, сондай-ақ әуе кемесінің командирімен (ұшу экипажының мүшесімен) бірлесіп, кеме тексеріп қарайды.

16. Бақылау аяқталғаннан кейін Шекара қызметінің лауазымды адамы ұшу тапсырмасына (ұшу парағына) жазба жасайды және рұқсатқа белгілер қояды. Шекара қызметінің лауазымды адамы Шекара қызметінің аумақтық бөлімшесіне байланыс құралдары арқылы жүргізілген іс-шаралардың нәтижелері туралы ақпарат береді.

**Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.**

17. Әуе кемелерінің Каспий теңізінің қазақстандық секторының үстіндегі әуе кеңістігіне ұшып шығуы Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің лауазымды адамдары кемеде бақылау жүргізгеннен кейін Қазақстан Республикасының әуеайлақтарынан, тікұшақ айлақтарынан және қону алаңдарынан, оның ішінде халықаралық ұшулар үшін ашылмағандарынан да жүзеге асырылады.

Әуе кемелерін Каспий теңізінің қазақстандық секторының су кеңістігіне ұшып шығаруды Шекара қызметі аумақтық бөлімшесінің бастығы куәландырған кеме экипажы құрамына енгізілген адамдар жүзеге асырады.



Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Үкіметінің 29.04.2020 № 259 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

18. Құрлықтық қайраң үстіндегі су кеңістігінде орналасқан қалқымалы қонақүйлерді қоса алғанда, Қазақстан Республикасының аумағынан жасанды аралдарға, қондырғылар мен құрылыстарға, қалқымалы бұрғылау қондырғыларына не қалқымалы қонақүйлерді қоса алғанда, жасанды аралдардан, қондырғылар мен құрылыстардан, қалқымалы бұрғылау қондырғыларынан Қазақстан Республикасының аумағына адамдарды, жүктер мен тауарларды жеткізуді жүзеге асыратын әуе кемелерінің ұшулары Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану саласындағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

19. Шекара қызметінің лауазымды адамдары орналасу пунктіне келіп, әуе кемесін байқауды ұйымдастырады, осы Қағидалардың 14-тармағында көрсетілген құжаттарды тексеруді, кемені тексеріп-қарауды, кеме экипажы мүшелерінің түсуін байқауды жүзеге асырады, кеме командирі мен экипажы мүшелеріне ауызша сұрау жүргізеді.

20. Әуе кемесі экипажы мүшелерінің, адамдардың түсуі, кез келген жүктер мен тауарларды түсіру (тиеу) Шекара қызметінің бақылауы аяқталған соң жүзеге асырылады. Бақылау аяқталғаннан кейін Шекара қызметінің лауазымды адамы рұқсатқа әуе кемесінің орналасу пунктіне келуі туралы белгілер қояды, сондай-ақ ол туралы ұшу тапсырмасына (ұшу парағына) жазба жасайды.